

Tekstide kirjutamise ABC

31.05.2023

Triin Nõu

Teksti-
meister

Täna sed teemad

- Pressiteate ja blogiartikli kirjutamine
- Kuidas pealkirju kirjutada?
- Kuidas enda tekste toimetada?

Pressiteate kirjutamine

Pressiteade

- Annab edasi olulist infot. Uudisväärtus!
- Sihtgrupp on ajakirjanik.
- Pressiteate osad:
 - Pealkiri
 - *Lead* ehk sissejuhatav kokkuvõttev lõik (3–4 lauset)
 - Seletav lõik
 - Tsitaat esimeselt kõneisikult
 - Tsitaat teiselt kõneisikult
 - Taustainfo ja faktid
 - Kontakt

Tartu loodusmaja perepäeval "Lehed toiduks" saab kompostimise teadmisi ja meisterdada päris enda lehekomposti

Tartu loodusmaja igakuine perepäev keskendub oktoobris kompostimisele. 15. oktoobri sündmus "Lehed toiduks" toimub koostöös Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammi projektiga „Kasvades oma toiduga“. Huvilistel on võimalik tutvuda erinevate kompostimise viisidega, uurida kompostis elavaid elukaid ja valmistada endale lehekomposter. **Lead**

Tartu loodusmajas on kompostimisega tegeletud juba päris algusest. "Meie pargis ja majas on võimalik tutvuda erinevate kompostimisviisidega. Laupäeval saab kompostirajal seigeldes tutvuda kompostis elavate putukatega. Silmaga nähtamatut kompostieli saab toas mikroskoobi all piiluda," rääkis perepäeva korraldaja ja Rohelise kooli programmi eestvedaja **Eeva-Kirsipuu Vadi**. Avatud on ka loodusmaja loomatuba, talveaod ning näitused. **Tsitaat 1**

Ajavahemikus 10–13 toimub tegevusi nii suurtele kui väikestele. Esimesed huvilised saavad endale meistrimehe näpunäidete järgi valmistada liigutatava lehekomposti, mis sobib hästi linnamaja õuealale. "Linnas on toidu kasvatamiseks sobivat mulda ja maapinda üsna vähe. Selle eest on sügisel puulehti väga palju. Ise lehekomposti tehes saab parandada mullaviljakust ja luua taimede kasvatamiseks sobivat mulda, nii et ka kõige kriitilisemates oludes saab enda ellujäämiseks vajalikku toitu kasvatada," lisas Eesti Maaülikooli Mahekeskuse juhataja ja "Kasvades oma toiduga" projektijuht **Elen Peetsmann**. **Tsitaat 2**

Tartu loodusmaja pika traditsiooniga perepäevad õpetavad nii lastele kui täiskasvanutele nippe keskkonnasäästlikumaks eluks ja tutvustavad erinevate loodusnähtuste, aastaaegade ja pühadega seotud tegevusi. Ka Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 üks peamised väärtuseid on keskkonnahoidlik eluviis. Selliselt viib kultuuripealinn ellu revolutsiooni keskkonnahoidlikus kultuurikorralduses ja korraldab veerandi Eestiga kõiki sündmuseid samade keskkonnahoidlike põhimõtete järgi.

Perepäeval osalemine maksab 3 eurot.

Faktid ja taustainfo

Perepäeva korraldavad Tartu loodusmaja, Rohelise kooli programm ja Eesti Maaülikooli Mahekeskus. Sündmuse partner on Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024, toetajad Tartu linn ja Keskkonnainvesteeringute Keskus.

„Kasvades oma toiduga“ kuulub Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 põhiprogrammi. Projekti eesmärgiks on suurendada laste ja pere teadlikkust toidu kasvatamisest. Tegevused toetavad Tartu ja Lõuna-Eesti lasteaedade ja koolide juurde aedade rajamist ning soodustavad Tartu kogukonnaaedade võrgustiku loomist.

Loo illustreerimiseks võib kasutada fotosid:

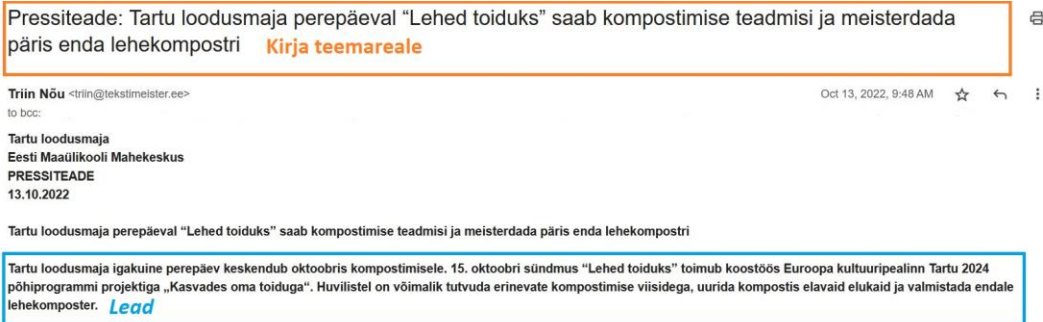
<https://drive.google.com/drive/folder/1U33333333333333333333333333333333>

Lisainfo:

Eeva Kirsipuu-Vadi
Rohelise kooli programmi eestvedaja
Tartu loodusmaja
e-post eeva.kirsipuu-vadi@tartuloodusmaja.ee
tel 521 3881

Pressiteade

- Teemareale kirjuta *Pressiteade*: pealkiri.

- Kopeeri kogu teate tekst kirja kehasse.
- Pane pealkiri, sissejuhatus, kõneisikute nimed jm oluline info rasvasesse kirja.
- Kontrolli kõik olulised lingid ja kontaktid kindlasti (10x) üle enne kui teate välja saadad.

Harjutamiseks

Kirjuta pressiteade
enda päevast või
mõnest olulisest
saabuvast
elusündmusest.

Kirjuta kellegi
teise ilmunud
pressiteade
ümber.

(Blogi)artikli kirjutamine

Miks (blogi)artikleid kirjutada?

- Lood eksperdikuvandit.
- Eristud konkurentidest.
- Harid lugejat.
- Oled inimeste jaoks lihtsamini leitav.

*Inimene viibib kodulehel kauem =
usaldusväärne veebileht Google'i
jaoks*

Graafika: Pixabay

(Blogi)artiklite tüübid

- Mõju-uuringute tulemused
- Valdkonna trendid, probleemid
- Müüdid sinu valdkonnas → lükka ümber
- Kasulike materjalide tutvustamine
- Olulised muutused organisatsiooni töös
- ...

(Blogi)artikli kirjutamise protsess

- Eeltöö
- Kirjutamine
- Toimetamine
- Fotode otsimine
- Postitamine

(Blogi)artikli kirjutamise protsess. Eeltöö

- Vali teema.
- Loe sarnasel teemal kirjutatud artikleid.
- Otsi lisamaterjali, viiteid.
- Loe kõik leitud artiklid ja materjalid läbi.
- Kirjuta lühikeste märksõnadega üles kõik teemad/mõtted, mis sul tekivad.
- Kui tekib mõtteid pealkirja osas, siis kirjuta need ka üles.

(Blogi)artikli kirjutamise protsess. Kirjutamine

- Mõttele, kellele kirjutad.
- Kirjuta artikli sisu selles järjekorras nagu see hetkel tuleb.
- Esimene tekst on mustand. Lihtsalt kirjuta. Ära otsi ideaalset sõnastust.
- Kui tarvis, piira oma kirjutamist ajaliselt.

Soovitus! Kui tunned, et ei oska kuskilt alustada, siis hakka suvalisi mõtteid kirjutama.

Pealkirjade kirjutamine

Pealkirjade kirjutamine

Pealkirjad:

- Peatavad skrolliva inimese.
- Haaravad ja panevad lugema.
- Aitavad kaasa SEOle.

Pealkirjade kirjutamine

Jälgi erinevaid pealkirju.

Küsi endalt:

- Kas pealkiri kõnetab sind?
- Kas see paneb sind sisu lugema?

Pealkirjamudelid

- **Nimekirjad** → Ajule meeldivad numbrid ja struktuur

X nippi, kuidas teha Y.

X viga, mida Y tegemisel vältida.

7 võimalust, kuidas oma sülearvuti teha võimalikult tulevikukindlaks

- **Tulemuste kirjeldamine**

Kuidas me seda tegime: meie rebrändimise lugu

- **Õppetunni mainimine**

Väga hea põhjus, miks ei tohiks mune külmkapi ukseriulil hoida

Pealkirjamudelid

- **Küsimused** → Inimesed tahavad vastuseid teada
Miks juhtub X ja kuidas seda vältida?
Mida teha, kui juhtub X?
Kuidas teha / saavutada / saada X?
Millised on parimad vahendid, et saavutada X?

Kuidas olla toetav vanem oma täiskasvanud lapsele, milliseid suhtlusvigu vältida?

- **Üldtuntud teadmistega vastuolus** → Mis moodi saab see võimalik olla?
Teadlane selgitab, kuidas sport tervist kahjustab

Kuidas hea pealkirjani jõuda?

Kolm sammu, kuidas hea pealkirjani jõuda

1. Kirjuta paberile võimalikult palju erinevaid pealkirjavariante. Neid võiks olla vähemalt kümme.
2. Kombineeri juba kirjutatud pealkirjadest uusi.
3. Kui juhe täiesti kokku jookseb, siis kirjuta näiteks kõige halvem pealkiri üldse ja seejärel kirjuta (enda arvates) parim pealkiri.

Proovi seda harjutust loovuse ergutamiseks teha paberi ja pliiatsiga.

Võta pealkirja kirjutamiseks aega!

Õpi pealkirju
märkama. Võta
pealkirja
kirjutamiseks
eraldi aega.

Mustandi ja teksti toimetamine

Mustandi toimetamine. Artikli osad

- Sissejuhatus.
- Teemaarendus. Igal lõigul on oma kindel mõte.
- Kasuta julgelt ka vahepealkirju.
- Kokkuvõte + üleskutse.

Teksti toimetamine

Kirjutamine 20%, toimetamine 80%.

- Kasuta pigem lühikesi lauseid.
- Väldi vöörsõnu.
- Hoia fookus teemal.
- Kasuta oma märksõna tekstis.
- Lõigud pigem lühemad kui pikemad.

Teksti toimetamine. Keel

Keeletoimetamist on hea teha Times New Romaniga. Nii märkad kirjavigu kõige paremini. Reasamm 1,5.

- Vaata üle, kas pöördumisvorm on läbi teksti sama. Ära kasuta sina ja teie vormi läbisegi.
 - *Tule/tulge, osta/ostke.*
- Väldi mitmetähenduslikke sõnu ja väljendeid. Nt *kokku panema*.

Teksti toimetamine. Keel

- Väldi toortõlkeid.
- Tähenduskordused: *reaalne tegelikkus, juurde lisama*.
- Tühisõnad: *ikkagi, jällegi, mingi*.
- Üldise tähendusega sõnad: *tegema, teostama, panema, olema, asi, see*.

Teksti toimetamine. Struktuur

- Pealkirjad ja sisu.
- Loetelude vormistamine.
- Nummerdus.
- Fotod, graafikud, joonised.

Foto: Pixabay / F1Digitals

Teksti toimetamine

- Teksti kirjutamise ja toimetamise vahel võiks olla ajaline paus.
- Loe oma tekst mitu korda üle. Võta iga kord arvesse erinevaid aspekte: võõrsõnad, kordused, arvud jne.
- Loe tekst kõva häälega ette.
- Saada sõbrale lugeda.
- Saada keeleteoimetajale.

Teksti toimetamine. Tasuta tööriistad

- Filofoft speller

https://filofoft.ee/html_speller_et/

The screenshot shows a web browser window with the address bar displaying `https://filofoft.ee/html_speller_et/`. The page title is "Eesti keele speller". Below the title, there is a paragraph of text: "Kui Te soovite kontrollida HTMLi dokumenti tema aadressi järgi, sisestage dokumendi **täielik** aadress (näiteks "https://www.filofoft.ee/") Vastasel korral analüüsitakse aknas asetsevat teksti". Below this text is a large, empty text input field. Under the input field, there is a section titled "Väljund:" with three radio buttons and one checkbox. The first radio button is selected and is labeled "Märgendatud tekst (tundmatud sõnad alla joonitud)". The second radio button is labeled "Tundmatute sõnade loend". The checkbox is labeled "Soovita vigaste sõnade asemele korrektseid". At the bottom of the form, there are two buttons: "Analüüs" and "Algseis".

Eesti keele speller

Kui Te soovite kontrollida HTMLi dokumenti tema aadressi järgi, sisestage dokumendi **täielik** aadress (näiteks "https://www.filofoft.ee/") Vastasel korral analüüsitakse aknas asetsevat teksti

Väljund:

☒ Märgendatud tekst (tundmatud sõnad alla joonitud)

☐ Tundmatute sõnade loend

☐ Soovita vigaste sõnade asemele korrektseid

Analüüs Algseis

Foto: Kuvatõmmis filofoft.ee

Teksti toimetamine. Tasuta tööriistad

- Sõnaveeb <https://sõnaveeb.ee/>

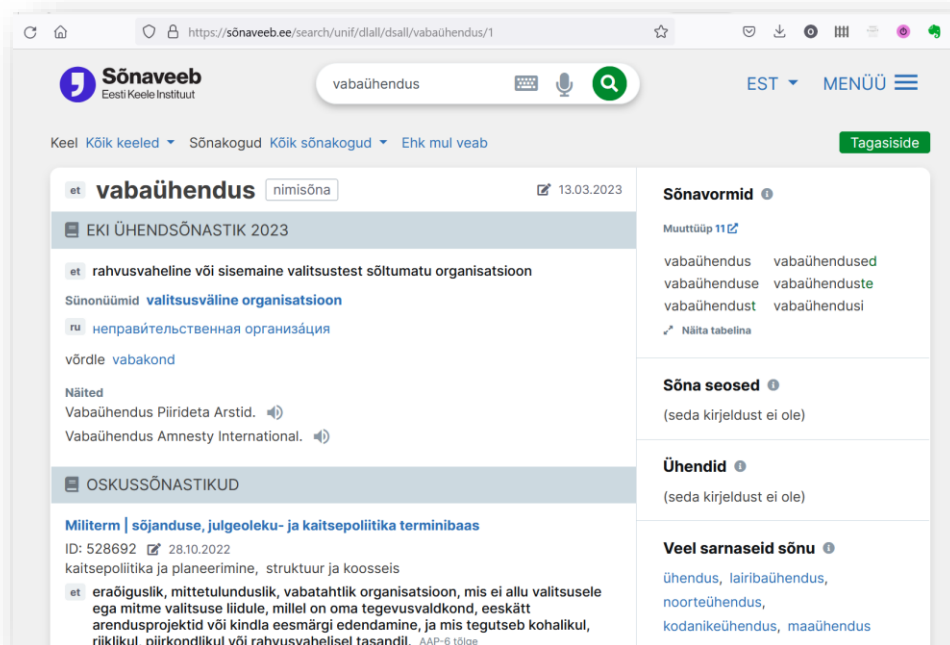
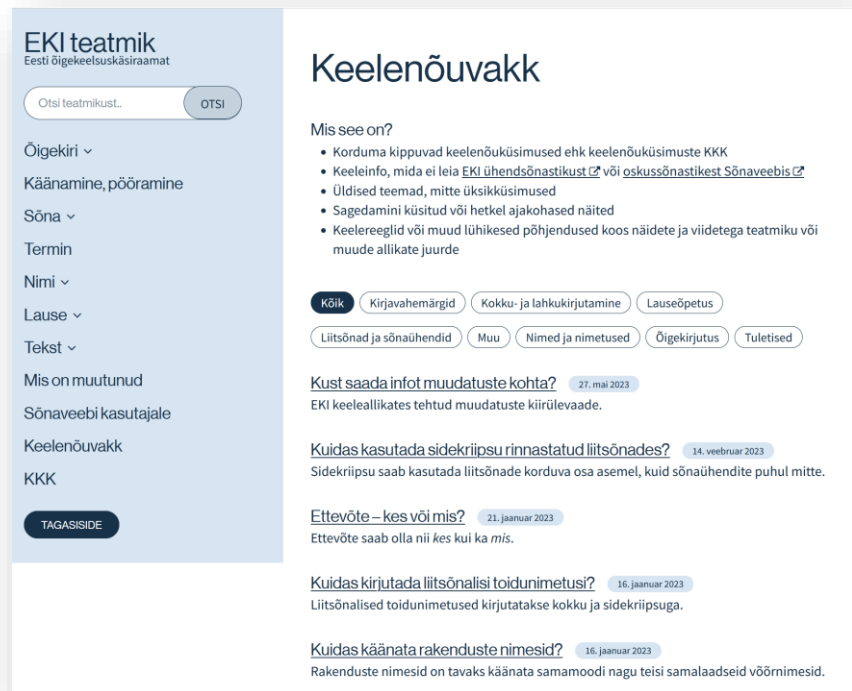

Foto: Kuvatõmmis sõnaveeb.ee

Teksti toimetamine. Tasuta tööriistad

- Keelenõuvakk <https://eki.ee/teatmik/keelenouvakk/>

The screenshot shows the EKI teatmik website interface. On the left is a navigation menu with options like 'Õigekiri', 'Käänamine, pööramine', 'Sõna', 'Termin', 'Nimi', 'Lause', 'Tekst', 'Mis on muutunud', 'Sõnaveebi kasutajale', 'Keelenõuvakk', and 'KKK'. The main content area is titled 'Keelenõuvakk' and contains several articles with dates. The first article, dated 27. mai 2023, is titled 'Mis see on?' and lists common language mistakes. The second article, dated 14. veebruar 2023, is titled 'Kuidas kasutada sidekriipsu rinnastatud liitsõnades?' and explains the use of hyphens. The third article, dated 21. jaanuar 2023, is titled 'Ettevõte – kes või mis?' and discusses company names. The fourth article, dated 16. jaanuar 2023, is titled 'Kuidas kirjutada liitsõnalisi toidunimetusi?' and explains food naming conventions. The fifth article, dated 16. jaanuar 2023, is titled 'Kuidas käänata rakenduste nimesid?' and discusses application naming.

EKI teatmik
Eesti õigekeelsuskäsiraamat

Otsi teatmikust... OTSI

Õigekiri ▾
Käänamine, pööramine
Sõna ▾
Termin
Nimi ▾
Lause ▾
Tekst ▾
Mis on muutunud
Sõnaveebi kasutajale
Keelenõuvakk
KKK

TAGASISIDE

Keelenõuvakk

Mis see on?

- Korduma kippuvad keelenõuküsimused ehk keelenõuküsimuste KKK
- Keeleinfo, mida ei leia [EKI ühendsõnastikust](#) või [oskussõnastikest](#) Sõnaveebis
- Üldised teemad, mitte üksiküsimused
- Sagedamini küsitud või hetkel ajakohased näited
- Keelereeglid või muud lühikesed põhjendused koos näidete ja viidetega teatmiku või muude allikate juurde

Kõik Kirjavahemärgid Kokku- ja lahkukirjutamine Lauseõpetus
Liitsõnad ja sõnaühendid Muu Nimed ja nimetused Õigekirjutus Tuletised

Kust saada infot muudatuste kohta? 27. mai 2023
EKI keeleallikates tehtud muudatuste kiirülevaade.

Kuidas kasutada sidekriipsu rinnastatud liitsõnades? 14. veebruar 2023
Sidekriipsu saab kasutada liitsõnade korduva osa asemel, kuid sõnaühendite puhul mitte.

Ettevõte – kes või mis? 21. jaanuar 2023
Ettevõte saab olla nii kes kui ka mis.

Kuidas kirjutada liitsõnalisi toidunimetusi? 16. jaanuar 2023
Liitsõnalised toidunimetused kirjutatakse kokku ja sidekriipsuga.

Kuidas käänata rakenduste nimesid? 16. jaanuar 2023
Rakenduste nimesid on tavaks käänata samamoodi nagu teisi samalaadseid vöörnimesid.

Teksti toimetamine. Tasuta tööriistad

Loe lisaks

<https://www.tekstimeister.ee/kasulikku/tasuta-tooriistad-mis-aitavad-sul-paremini-kirjutada>

**Pane paika oma
artikli struktuur,
toimeta sisuliselt
ja keeleliselt.**

Blogiartikli postitamine

Blogiartikli postitamise meelespea

- Aadress (URL). Vali selline aadress, et saad lehe sisu lihtsasti muuta.

Nt. rahast.ee/7-voimalust-kuidas-raha-saasta

Parem on: rahast.ee/kuidas-raha-saasta

- H1 pealkiri ja alapealkirjad.

Blogiartikli postitamise meespea

- Optimeeritud foto. Faili nimes märksõnad.
- Kas tekstis on piisavalt märksõna kasutatud?
- Siselingid ehk viited teistelt alamlehtedelt.

Foto: Pixabay / Pixelcreatures

Blogiartikli postitamise meelepea

- Canva.com keskkonnast võetud fotode puhul viita algsele foto allikale. Loe täpsemalt: <https://www.canva.com/policies/content-license-agreement/>

2. Free Content licenses

What license applies to Free Content?

- 1 Check the source by hovering over the Content in the object panel and then clicking the info (i) icon in the toolbar.
- 2 If the Free Content comes from [Pixabay](#) please refer to the Pixabay License.
- 3 If the Free Content comes from [Pexels](#), please refer to the Pexels License.
- 4 If the Free Content is labelled CCO or Public Domain, please refer to the CCO License or the source listed.
- 5 If it isn't from Pixabay, Pexels or CCO, it's covered by the Free Content License.

Foto: Kuvatõmmis canva.com

Kokkuvõte

- Enne kirjutama asumist tee piisavalt eeltööd. See teeb su kirjutamise palju lihtsamaks.
- Pealkirja kirjutamine võib kaua aega võtta. See on täiesti normaalne.
- Toimeta mustandit nii hästi, kui oskad.
- Artikli struktuur (lõigud, loendid, fotod, esiletõstetud tekst) mõjutavad lugemist. Pööra tähelepanu sellele, et su teksti oleks lihtsam lugeda.

Sujuvat kirjutamist!

